

Ünnepi tanulmányok a 75 éves

NÉMETH ZSOLT

tiszteletére

Navigare necesse est

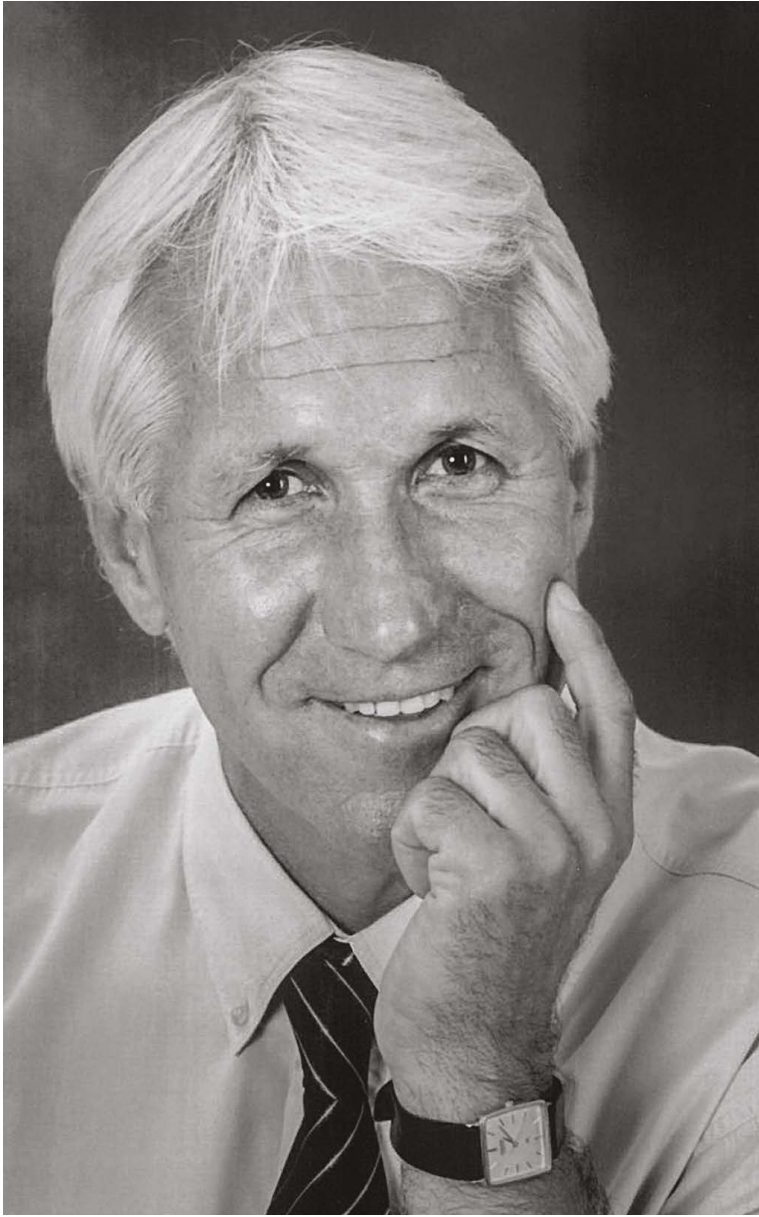

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Ünnepi tanulmányok a 75 éves
Németh Zsolt tiszteletére

Navigare necesse est

Ünnepi tanulmányok a 75 éves Németh Zsolt tiszteletére

Navigare necesse est

Szerkesztette
Barabás A. Tünde és Christián László

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Budapest, 2021

A kötet szerzői

Amberg Erzsébet	Koltay András
Androvicz Gábor	Korinek László
Balla Zoltán	Kovács Gábor (NKE)
Balogh Lídia	Kovács Gábor (SZE)
Barabás Andrea Tünde	Kőhalmi László
Berei Róbert	Lévay Miklós
Blaskó Béla	Madai Sándor
Boda József	Magasvári Adrienn
Budaházi Árpád	Major Róbert
Christián László	Mészáros Bence
Czenczer Orsolya	Nagy László Tibor
Domokos Andrea	Pallagi Anikó
Erdős Ákos	Pallo József
Fantoly Zsanett	Pap András
Farkas Ákos	Pápai-Tarr Ágnes
Fenyvesi Csaba	Polt Péter
Finszter Géza	Ruzsonyi Péter
Gál István László	Sallai János
Gönczöl Katalin	Sárkány István
Hautzinger Zoltán	Schubauer László
Herke Csongor	Sipos Ferenc
Hollán Miklós	Sivadó Máté
Horgos Lívia	Szabó Andrea
Irk Ferenc	Szendrei Ferenc
Karsai Krisztina	Vári Vince
Kiss Tibor	Windt Szandra

© A szerzők, 2021

Szerkesztés © Barabás A. Tünde, Christián László, 2021

© A kiadó, 2021

Minden jog védve.

Tartalom

Előszó | 9

Laudáció

Koltay András

A vitorlázó kriminológus –
Németh Zsolt rendőr ezredes köszöntése | 13

Tanulmányok

Amberg Erzsébet

Mennyi az annyi? – A fiatalkorú bűnözés és bűnözéskontroll
alakulásának áttekintése | 17

Balla Zoltán

Kormányzástan – kormányzás –
Áttekintés megjegyzésekkel | 27

Balogh Lídia

„A jó rendőr tapintatos és gyengéd...” | 37

Barabás A. Tünde

A rendőrségi munka és a lakosság
bizonytalanságérzetének összefüggései | 43

Berei Róbert

Várnézőben a budavári „sheriffel” | 53

Blaskó Béla

Jogállamiság – értelmezési szilánkok | 61

Boda József

Az amerikai Szövetségi Nyomozó Hivatal
szerepe a bűnüldözésben | 71

Budaházi Árpád

Gondolatok az agyi alapú hazugságvizsgálatról | 81

Christián László

Szívvel-lélekkel a bűnmegelőzésért | 91

Czenczer Orsolya
 A büntetés-végrehajtás zöld esküje –
 Az európai zöld megállapodás (*Green Deal*)
 és a magyar büntetés-végrehajtás kapcsolódási pontjai | 101

Domokos Andrea
 Hallgatók a célkeresztben | 109

Erdős Ákos
 FOCUS-ban a rendőrség drogprevenációs tevékenysége | 119

Fantoly Zsanett
 Fejezetek Los Angeles rendészettörténetéből | 131

Farkas Ákos
 A kihallgatási jegyzőkönyvek
 és a tisztességes eljárás a nyomozás során | 139

Fenyvesi Csaba
 Kriminológiai morzsák a világból | 153

Finszter Géza
 A büntetőeljárás törvény új jogintézményei,
 a leplezett eszközök | 163

Gál István László
 A minősített adattal visszaélés
 néhány kriminológiai problémaköre | 179

Gönczöl Katalin
 A szolgáltatott igazság | 189

Hautzinger Zoltán
 A külföldiek és a migráció lehetséges
 megjelenése a kriminológiában | 199

Herke Csongor
 A kiberbűnözés és a teljesen
 önvezető járművek | 211

Hollán Miklós
 A közösség tagja elleni erőszak viszonya
 más bűncselekményekhez | 223

Horgos Livia
 Gondolatok a Janus-arcú
 magánindítványról és hiányáról | 237

Irk Ferenc
 Az európai értékek védelméről | 247

Karsai Krisztina

THC vagy CBD? Izgalmas jogi kérdések
a *French Bulldog*-ügy margójára | 255

Kiss Tibor

Miért népszerű a darknetes
kábitószerek-kereskedelem? | 269

Korinek László

Az út nullától egyig | 277

Kovács Gábor

A vezetői hatékonyság
további növelésének lehetőségei | 287

Kovács Gábor

Az egységes Európai Forenzikus Tudományos Térség (EFSA–2020)
megvalósítása – illúzió vagy realitás? | 297

Köbalmi László

A biztonság bűvöletében | 309

Lévay Miklós

Az ENSZ bűnözéssel szembeni tevékenységéről
és az Európai Bűnmegelőzési Intézet (HEUNI)
munkájáról | 319

Madai Sándor

Elmélkedés egy bűncselekmény jogi tárgyáról:
a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása | 333

Major Róbert

Közlekedéskriminológiai gondolatok
(egy ítélet margójára) | 341

Mészáros Bence

A közeli ismétléses sértetté válás
(*near repeat victimization*)
és szerepe a prediktív rendészetben | 351

Nagy László Tibor

A fiatalkorúak által elkövetett rablásokról | 361

Pallagi Anikó

Kriminálpolitikai alapvetés | 371

Pallo József

Deus ex machina,
avagy az intézkedések mint a szabadságvesztés alternatívái | 383

Pap András László

Minden (roma) élet számít:
populizmus a koronavírus árnyékában | 391

Pápai-Tarr Ágnes – Sipos Ferenc

A közérdekű munka büntetékiszabási tapasztalatai
egy aktakutatás fényében | 401

Polt Péter

A 21. század kihívásainak hatása a büntetőeljárásra –
Kripto valuták, azaz az új vagyoni értékek
büntetőjogi kérdései | 419

Ruzsonyi Péter

A Covid-19-pandémia hatása a „börtönvilágra” | 429

Sallai János – Androvicz Gábor

Laky Imre, a magyar rendőri szakoktatás úttörője | 445

Sárkány István

Az iszlám és a terrorizmus kapcsolatának
néhány aspektusa | 457

Schubauer László

A pénzmossással kapcsolatos
nemzetközi egységesítési törekvések
és a pénzmosság tényállásának 2020. évi átalakítása | 467

Sivadó Máté

Mire tanít bennünket (leginkább)
Németh Zsolt etikája kábítószer-területen –
avagy továbbra sem engedünk a 77-ből! | 479

Szabó Andrea – Magasvári Adrienn

A pénzügyőrtisztképzés a bolognai folyamat
és az uniós csatlakozás tükrében | 487

Szendrei Ferenc

Terrorizmusfinanszírozás,
azaz a terrorizmus bevételei | 499

Vári Vince

Az eljárási (procedurális) igazság jelentősége
a rendőri munkában | 509

Windt Szandra

Emberkereskedelem és a (közösségi) rendőrség | 519

Szabó Andrea – Magasvári Adrienn¹

A pénzügyőrtisztképzés a bolognai folyamat és az uniós csatlakozás tükrében

Bevezetés

„Semmi sem örök, csak a változás” – tartja a mondás. A körülöttünk lévő világ, benne mi magunk is folyamatosan változunk. Az életünk minden fázisában érnek bennünket olyan biológiai, gazdasági, társadalmi, kulturális, technológiai hatások, amelyek jelentős átalakulást eredményeznek a családi és magánéletünkben, a neveltetésünkben, a képzésünkben, a munkánkban. A következőkben két olyan jelentős folyamatot szeretnénk bemutatni, amelyek nemcsak a mi pénzügyőri életünkben, hanem a pénzügyőrtisztképzésben is nagy kihívásokkal jártak. Olyan változtatásokat indukáltak, amelyek kölcsönösen hatással voltak a pénzügyőri munkára, feladatrendszerre, illetve a pénzügyőrtisztképzésre is.

Itt a bevezető sorokban szeretnénk köszönteni Németh Zsolt nyugállományú rendőr ezredes, egyetemi docens urat, akinek a – főiskolai – főigazgató-helyettesi, illetve rektor-helyettesi időszakában zajlottak a tanulmányban bemutatott események, és akinek aktív közreműködése nagymértékben támogatta az előrelépést. Isten éltesse és tartsa meg sokáig erőben, egészségben munkatársai és szerető családjá körében!

Pénzügyőrök képzése a Rendőrtisztzi Főiskolán

A Vám- és Pénzügyőrség (VP) vezetése már a 80-as évek közepén kereste a kapcsolatot a Rendőrtisztzi Főiskolával (RTF). Ennek oka pedig az, hogy a pénzügyőrség fontos feladata volt a pénzügyi bűncselekmények felderítése és nyomozása, amelyhez kvalifikált, felkészült munkatársak kellek. Az RTF pedig jelentős

¹ Szabó Andrea: pénzügyőr ezredes; tanszékvezető egyetemi docens, Nemzeti Közszoigálati Egyetem Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszék. Kapcsolat: szabo.andrea@uni-nke.hu. Magasvári Adrienn: pénzügyőr alezredes; tanársegéd, Nemzeti Közszoigálati Egyetem Rendészettudományi Kar, Vám- és Pénzügyőri Tanszék. Kapcsolat: magasvari.adrienn@uni-nke.hu.

oktatási tapasztalatokkal rendelkezett ezen a téren, hiszen 1971 óta, egészen a bolognai átállásig, olyan szakokon képzett leendő rendvédelmi tiszteteket, mint például politikai nyomozó, bűnügyi nyomozó, közbiztonsági tiszt stb.² Ahogyan Finszter Géza megfogalmazta: „Küldetése az [volt], hogy olyan szakembereket neveljen, akik képesek jogállami rendvédelmet működtetni.”³ Ennek hatására indulhatott el 1987-ben levelező tagozaton az első 20 fős vámnyomozó osztály. A szaktantárgyak oktatása – kezdetben – külső óraadók biztosításával történt. Mivel az együttműködés eredményesnek bizonyult, egyre inkább megerősödött a szándék a hosszabb távú kapcsolat bővítésére. A felmerülő igények alapján az együttműködés 1991-ben kibővült egy újabb, a vámigazgatási szak beindításával, immár mindkét tagozaton. Az új körülmények elengedhetlenné tették azt is, hogy a szakokat az 1991-ben felállított Vám- és Pénzügyőri Tanszék gondozza.⁴

A tanszéki tantárgyak szorosan kötődtek a leendő munkaadó szervezet, a VP feladatköréhez. A vámjog és vámeljárás tantárgyról elmondható, hogy korszerű volt és az EU-normáknak is megfelelt. A testület nemzetközi kereskedelemben játszott szerepe eleve kötelezővé tette, hogy az alkalmazott joganyag megfeleljen azoknak a normáknak, amelyek a világkereskedelem elveivel harmonizálnak. Ugyanez érvényes volt a világ fejlett országaiban alkalmazott úgynevezett harmonizált vámtarifa oktatására is. Mivel az uniós teljes jogú tagság elérésétől kezdődően, a nemzeti vámbevételek 75%-a a közösségi bevételek részét képezték,⁵ ezért a kieső állami bevételeket az adó- és jövedéki területnek kellett kompenzálnia. A korábban virágzó jövedéki szakterület több évtizedes hallgatás után, 1993-tól feléledt és 1998-tól különösen jelentős hangsúlyt kapott.⁶ A nemzetgazdasági szempontból is kiemelt bevételi terület szerepe így az oktatásban is felértékelődött. A tantárgyakat kiegészítő, azok megismerését és megértését elősegítő, általában féléves tantárgyak – szakmatörténet, váminformatika – oktatását a VP adott szakterületeinek elismert munkatársai oktatták.⁷

² Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus, 2019. 361.

³ Finszter Géza: A rendőrképzés és a rendészettudomány. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 65.

⁴ Kovácsics Iván (szerk.): *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrségről 1867–2000*. Budapest, VIVA Média Holding, 2000. 150; Szabó Andrea: A pénzügyőri képzésektől az adóigazgatási szakirányig. *Belügyi Szemle*, 66. (2018), 11. 72.

⁵ Várnay Ernő – Papp Mónika: *Az Európai Unió joga*. Budapest, KJK–KERSZÖV, 2004. 604.

⁶ Arnold Mihály: *Ma már holnap van*. Budapest, VIVA Média Holding, 2002. 119; Balaska Andrea – Kiss Artila (szerk.): *A 140 éves Vám- és Pénzügyőrség emlékalbuma*. Budapest, VIVA Média Holding, 2007. 41.

⁷ Illés György (szerk.): *30 éves a Rendőrtisztviselői Főiskola 1971–2001*. Budapest, RTF, 2001. 106.

Az uniós csatlakozás hatásai

A VP szempontjából az EU-tagságra való felkészülés már az évezred végén megkezdődött. A csatlakozás feltételei közül elsősorban a jogharmonizációs, a szervezeti struktúra EU-konform átalakítását, a technikai (informatikai) feltételek megteremtését és a személyi állomány felkészítését célzó kötelezettségeket kellett teljesíteni.⁸

A szervezeti átalakítás két lépésben történt. 2000-ben lezajlott a hét regionális parancsnokság kialakítása.⁹ Az átszervezéssel 30%-kal csökkent a vezetői státuszok száma, az ellenőrzési és nyomozati szakterületek pedig leváltak a vám- és jövedéki ügyekkel foglalkozó regionális parancsnokságokról.¹⁰ A magyar közigazgatáson belül ez volt az első nagyszabású és sikeres EU-konform átszervezés.¹¹

Magyarország uniós tagsága új jogszabályi környezetet jelentett a VP számára. Az Országgyűlés elfogadta a VP jogállására,¹² a vámjogra, vámeljárásokra,¹³ valamint a jövedéki adóra és jövedéki termékekre¹⁴ vonatkozó jogszabályokat.¹⁵ A VP az EU-csatlakozás követelményeinek figyelembevételével hajtotta végre szervezeti struktúrája átalakítását, valamint a humán erőforrás átcsoportosítását, ezáltal biztosította a szakmai feladatok eredményes végrehajtását. A vámszakmai feladatok csökkenésével közel 24%-os arányban csökkent a vámszakterület létszáma, továbbá a határátkelőhelyek megszűnése a határszolgálati feladatokat ellátók 25%-os létszámcsökkenését eredményezte.¹⁶ A jövedéki szakterületen viszont közel 3%-os létszámnövekedés történt, amit a költségvetés jövedékiadóbevételeit biztosító ellenőrzések szükségessége indokolt.¹⁷

A 1106/2003. (X. 31.) Kormányhatározat alapján a szervezet 808 fős létszámleépítést hajtott végre.¹⁸ Bár előzetesen a VP csak 2-300 fős elbocsátással

⁸ Bencs Zoltán et al. (szerk.): *Vám az Európai Unióban*. Budapest, VPOP Integrációs Hivatal, 2003. 24.

⁹ Balaska–Kiss (2007): i. m. 23.

¹⁰ Nagy János: Az átszervezésről, a létszámleépítésről. *Pénzügyőr*, (2003), 10. 11–12.

¹¹ Arnold (2002): i. m. 99; Prukner Attila: *A magyar vám- és pénzügyőr szervezetek tevékenysége 1867–2010 között*. PhD-értekezés. Budapest, NKE Hadtudományi Doktori Iskola, 2013. 125.

¹² 2004. évi XIX. törvény a Vám- és Pénzügyőrségről.

¹³ 2003. évi CXXVI. törvény a közösségi vámjog részletes végrehajtásáról.

¹⁴ 2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól.

¹⁵ Arnold (2002): i. m. 106.

¹⁶ Állami Számvevőszék: *Jelentés a Vám- és Pénzügyőrség működésének ellenőrzéséről* (2005. április). 22.

¹⁷ Mózs Elek (szerk.): *Az Európai Unió jövedéki szabályozása*. Szakmai segédlet. Budapest, VPOP, 2002. 3.

¹⁸ Állami Számvevőszék (2005): i. m. 12.

és kb. 600 ember mozgatásával számolt,¹⁹ ezt a szakmailag megalapozott tervet váratlanul felülírta a pénzügyi kormányzat, így végül is több mint 1500 munkatárs távozott a testületből. A létszámleépítés, a próbaidős pénzügyőr hallgatókat is érintette. 2003. szeptember 23-án 21 másodéves hallgató szolgálati viszonyát megszüntette a VP,²⁰ és tanulmányaikat újra tanulmányiösztöndíj-szerződés birtokában folytathatták, azzal a következménnyel, hogy a tanulmányi idejük immár nem számít egyúttal szolgálati időnek is. Az érintettek közül néhányan a váratlan döntésre tekintettel nem folytatták tanulmányaikat.²¹ Azon hallgatókat, akik maradtak, a VP 2004. szeptember 1-jén újra hivatásos állományba vette, szintén egy év próbaidő kikötésével.²²

Az elvándorlást leginkább az okozta, hogy az ország más területén volt szükség az átszervezés utáni munkaerőre, és ilyen mértékű mobilitást a munkatársak egy része nem vállalt. Minden negyedik távozó, illetve minden harmadik elbocsátott (összesen 381 fő) korengedményes nyugdíjba ment,²³ akik jórészt a nagy szakmai ismerettel és tapasztalattal rendelkező 40 év feletti korosztályból kerültek ki.

A csatlakozást követően – megtartva szervezeti szintjeinél a korábbi hármas tagozódást (felső-, közép- és alsófokú szervek) – a VP új szervezeti rendszert alakított ki, határ- és belterületi vámhivatalokat szüntettet meg, valamint új szervezeti egységeket hozott létre.²⁴ A VP mobil ellenőrzési csoportokat alakított ki, amelyeknek feladata az EU külső és belső határai mentén úgynevezett mélyeségi ellenőrzések végrehajtása volt. Az ellenőrzések jogszabályi felhatalmazását a Közösségi Vámkódex és a hazai szabályozás együttesen teremtette meg. Ezek alapján a VP-nek lehetősége volt a vámfelügyelet alatt lévő és egyéb árukat a Magyar Köztársaság területén bárhol ellenőrizni. Feladatai közé tartozott például: a kábítószerek tiltott forgalmának megakadályozása; fegyver, lőszer, jövedéki termék legális és illegális forgalmának ellenőrzése, felderítése; nemzetközi személyforgalom lebonyolításához szükséges okmányok ellenőrzése.²⁵

¹⁹ Mattusich Márton: Országos Parancsnoki óra a Vám- és Pénzügyőri Iskolán. *Pénzügyőr*, (2003), 6. 5; Schlág László: Létszámcsökkentés, uniós átszervezés. *Pénzügyőr*, (2003), 11. 2.

²⁰ A VPOP Parancsnokának 338. számú parancsa szolgálati viszony próbaidőn belüli megszüntetéséről Zs. L. nevére (2003. szeptember 23.).

²¹ Fekete Gy. Attila: Próbaidősöket bocsát el a VPOP. *Népszabadság*, 61. (2003), 235. 5.

²² A VPOP Parancsnokának 2902. számú parancsa szolgálati viszony létesítéséről Zs. L. nevére (2004. szeptember 6.).

²³ Állami Számvevőszék (2005): i. m. 12.

²⁴ Demény Ádám: Az integrált határigazgatási rendszer és a vámigazgatási fejlesztések kapcsolata Magyarországon. *Hadtudományi Szemle*, 2. (2009), 2. 53.

²⁵ Állami Számvevőszék (2005): i. m. 19; Szendi Antal: A vámunió. In Koncz István – Szova Ilona (szerk.): *Együtt a biztosabb tudományos karrierért, a jövőtervezésért*. VII. PhD konferencia. Budapest, Professzorok az Európai Magyarorszáért Egyesület, 2013. 31.

A VP életében jelentős változásokat hozott az Európai Unióhoz történő csatlakozás. A szervezet felépítése jelentősen megváltozott, a szakmai munka átstrukturálódott, ezzel párhuzamosan olyan új feladatok is beépültek a pénzügyőri munkába, amelyekre fel kell készíteni a hallgatókat. A tanszék által oktatott tantárgyakat át kellett dolgozni az új jogszabályi környezetnek megfelelően. De nemcsak a tananyag átdolgozásának súlya érintette a tanszéket 2003-ban, hanem a fentiekben említett, a hallgatókra is kiterjedő létszámleépítés és az ebből adódó nehézségek kezelése is. A szakképzett munkaerő távozása hosszabb távon magas kockázatot jelentett a feladat-végrehajtás eredményessége terén, így a későbbi években ismételten nagy hangsúly helyeződött a pénzügyőri tisztképzésre.

A bolognai folyamat hatásai

Az évtized közepén jelentős feladatként jelentkezett a tanszék munkájában a több-fokozatú bolognai képzéshez igazodó, bűnügyi igazgatási, valamint rendészeti igazgatási szakok oktatási tematikájának, tananyagának kimunkálása, különös tekintettel a képzés keretében újonnan induló tantárgyakra. Ebben az időszakban a szakokból szakirányok lettek, így a vámigazgatási szak vám- és jövedéki igazgatási szakiránnyá, a vámnyomozói szak pedig pénzügyi nyomozói szakiránnyá változott, követve a bolognai rendszer, valamint a szakma korszerűsítési igényeit. A korszerű tananyag összeállítását a VP szakmai szervei nagymértékben segítették.

A 2006/2007-es tanévtől kezdődően két integrált szak (bűnügyi igazgatási és rendészeti igazgatási alapszak) 11 szakirányán folytatódott az alapképzés (BA), amely a korábbiakhoz képest kiegészült a frissen alapított biztonsági szakiránnyal.²⁶ A folyamat azonban nem állt meg, ugyanis a 2008/2009. tanévtől kezdődően a rendészeti vezető mesterszakon 30 fővel megkezdődött az egyetemi kimenetet biztosító, mesterképzés (MA) levelező munkarendben.²⁷

A bolognai képzéshez kapcsolódó célkitűzések hatással voltak a rendészeti és ezen belül a pénzügyőri tisztképzésre is.

A transzparencia az unió munkavállalóinak mobilitása, az unió gazdasági versenyképessége és az uniós felsőoktatási versenyképesség szempontjából kulcsfontosságú.²⁸ Magyarország már 2001-ben törvényt hozott a diplomák és okle-

²⁶ Virányi Gergely: A Bologna Folyamat és megvalósítása a hazai rendészeti felsőoktatásban. *Határrendészeti Tanulmányok*, 1. (2004), 2. 78; Virányi (2019): i. m. 453.

²⁷ Virányi Gergely: Rendőrtisztai Főiskola: Küldetés – képzés – kutatás. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkövet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 217; Tóth Nikolett (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016. 19.

²⁸ Hrubos Ildikó: Az európai felsőoktatási térség létrehozása mint az Európai Unió felsőoktatáspolitikájának központi eleme. *Educatio*, 28. (2019), 1. 77.

velek elismeréséről, valamint a hazai felsőoktatás-irányítás megtette a szükséges lépéseket az oklevélmelléklet alkalmazásához (igaz csak az alap- és mesterképzésben) és ezzel együtt az Europass dokumentumcsalád használatának bevezetéséhez.²⁹ 2006 óta Magyarországon minden oklevél mellé kötelezően és térítésmentesen ki kell adni az oklevélmellékletet is magyar és angol nyelven.³⁰

Az oklevélmelléklet kiadása a Rendőrtiszti Főiskolán is megtörtént. A jelentősége a megrendelő/fogadó szervekhez (Rendőrség [2007-ig a Határőrség is], Büntetés-végrehajtási Szervezet, VP, [2011-től NAV], Katasztrófavédelem) történő felvételi során, valamint a későbbi mesterképzésre történő jelentkezés esetén emelhető ki.³¹ A rendészeti területeken megkövetelt állampolgársági feltétel megakadályozza az itt végzetek külföldi elhelyezkedését.

A bolognai folyamatból adódó kötelezettségek értelmében 2006-tól (felmenő rendszerben) a rendészet területén korszerű – lineáris és többciklusú – felsőoktatási intézmény jött létre,³² amelynek első képzési főciklusában felsőoktatási alapkivonat (BA) és felsőfokú rendészeti szakképzettséget lehet szerezni. Az elsőre épülő második képzési főciklus mesterfokozatot (MA) és az azt igazoló rendészeti mesteroklevelet eredményez.³³ Nagy előrelépésnek számított ez a momentum a főiskola életében, hiszen korábban csak az egyetemek adhattak ki egyetemi szintű oklevelet.

A bűnügyi igazgatási szakon pénzügyi nyomozói szakirányokon, valamint rendészeti igazgatási szakokon vám- és jövedéki igazgatási szakirányokon szerzhettek BA-végzettséget a pénzügyőr hallgatók. A megszerzett BA-képesítés birtokában a végzetek hivatásos tisztként, közalkalmazottként (2010-ig) vagy kormánytisztviselőként (2011-től) megkezdheték szolgálatukat a VP-nél, illetve folytathatták tanulmányaikat levelező munkarendben mesterképzésben.³⁴

Az RTF már 2003-ban bevezette a kreditrendszerű képzést, így a törvény által meghatározott határidő előtt egy évvel megvalósult a tanulmányok kredit-alapú nyilvántartása.³⁵ Az első évtized tapasztalatai és az elvégzett felmérések azt

²⁹ Temesi József: Bologna-folyamat a felsőoktatásban. *Társadalom és Gazdaság*, 25. (2003), 2. 287–327.

³⁰ Andrea Szabó: Objectives of the Bologna Process and their realization in the education of Hungarian Customs officers. *Customs Scientific Journal*, 7. (2017b), 2. 55.

³¹ Szabó Andrea: Bolognai folyamat a rendészeti felsőoktatásban. In Zadravec Zsófia (szerk.): *Tavaszi szél 2011*. Konferenciakötet. Pécs, DOSZ, 2011a. 354.

³² Hrubos (2019): i. m. 78–79.

³³ Virányi Gergely: A rendészeti felsőoktatás modernizációja. In Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Fiatalok felkészítése a rendvédelemre” című tudományos ülésről. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V*. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2006. 44–45; Kovács Gábor: A rendészeti vezető mesterképzés múltja, jelene és fejlődése. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 11. 41.

³⁴ Szabó (2011a): i. m. 356.

³⁵ Derce László: Oktatásigazgatási paradigmák az akkreditációs megmérettetés tükrében. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkövet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 153.

mutatták, hogy a kreditárvitel nehezen működött, ezért az átjárhatóság, a hallgatói mobilitás nem volt megfelelő mértékű.³⁶

Az RTF életében is kiemelt kérdés volt a hallgatói és az oktatói mobilitás elősegítése, a külföldi tanulmányi utak, résztanulmányok és szakmai gyakorlatok biztosítása, valamint mindezek hazai beszámítása. A programba 2006-ban lépett be a főiskola.³⁷ A kezdeti lépések nagyon nehezek voltak. Alapvető problémaként jelentkeztek például az országok közötti életszínvonal-különbségek, magas megélhetési költségek, információhiány a programokról, tárgyakról.³⁸ További nehézséget okozott a megfelelő külföldi partner megtalálása, továbbá a főiskola belső szabályozóinak kidolgozása.³⁹ A civil felsőoktatási intézményekkel ellentétben a rendészeti felsőoktatást folytatók közül csak néhány folytatott bolognai típusú akkreditált képzést, vagy például nem szerzett Erasmus-nyilvántartási számot,⁴⁰ így a szóba jöhető, hasonló profilú tantárgyakat oktató intézmények leginkább a jogi egyetemek voltak.

Az RTF eleget tett a minőségbiztosítási követelménynek is, azaz megfelelő minőségbiztosítási rendszerrel rendelkezett. A rendszer alkotóelemei egyrészt az úgynevezett intézményi elemek (szenátus, tanszékvezetői értekezletek, tanári értekezletek, hallgatói évfolyamrendezvények stb.), másrészt a minőségbiztosítási céllal létrehozott elemek, úgymint a főiskolai tanárok tanácsa, a társadalmi tanács, a szakmai tanácsadó testületek és a minőségfejlesztési bizottság. A rendszer garantálja a képzési programokat, az elsajátított kompetenciákat és a kiadott oklevelek minőségét.⁴¹

³⁶ Szabó Andrea: Kockázatkezelés mesterfokon, avagy az értékelő-elemző specializáció tapasztalatai. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017a. 510.

³⁷ Fórizs Sándor: Az Erasmus program a Rendőrtisztai Főiskolán. *Magyar Rendészet*, 10. (2010a), 1–2. 138; Szabó Andrea: Nemzetközi együttműködési lehetőségek a felsőoktatásban – különös tekintettel a pénzügyőrtisztképzésre. *Magyar Rendészet*, 16. (2016), 4. 101.

³⁸ Derényi András (szerk.): A Bolognai folyamat célkitűzéseinek magyarországi megvalósítása. Áttekintés. In *Bologna füzetek 5*. Budapest, Tempus, 2010. 25–26.

³⁹ Fórizs Sándor: Nemzetközi kapcsolatok, pályázati munka, könyvtár, hallgatói szálló. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010b, 158; Szabó (2011a): i. m. 357.

⁴⁰ Szabó Andrea: Rendészeti felsőoktatás az Európai Unióban. In Bencsik András – Fülöp Péter (szerk.): *Jogász Doktoranduszok I. Pécsi Találkozója*. Tanulmánykötet. Pécs, PTE ÁJK Doktori Iskola, 2011b. 522.

⁴¹ Sárkány István: A Budapesti Rendőrtisztai Főiskola a Bologna folyamatban. *Magyar Rendészet*, 7. (2007), 1–2. 17; Szabó Andrea: Egy rendészeti képzésre (felsőoktatásra) irányuló kutatás konklúziói. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok „A változó rendészet aktuális kihívásai” című tudományos konferenciáról. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV.* Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2013. 74.

A Bolognai Nyilatkozatban megjelenő célkitűzések megvalósulása felemás képet mutat a pénzügyőr hallgatók képzésében is. Tekintettel a képzés speciális jellegére, a mobilitási lehetőségek csak korlátozottan jelennek meg mind a hallgatók, mind az oktatók számára; a diplomák egyenértékűsége, elfogadása más országban vámigazgatásban, illetve a rendészet területén ma még elképzelhetetlen; a mobilitási lehetőségek korlátozottsága miatt a kreditek megszerzése, átvitele – más intézményi struktúrába – nehézségekbe ütközik.

Összegzés

Ahogy említettük már, a pénzügyőri képzés az elmúlt több mint 30 év során egyre népszerűbbé vált a jelentkezők körében. Az 1991-es első kibocsátás óta több mint 1200-an⁴² fejezték be sikeresen a képzést. 2001-re pedig már az a vélemény alakult ki a képzésről, hogy mind a nappali, mind a levelező tagozaton végzetek tudása egyértelműen megfelelt az egyre magasabb szintű elvárásoknak, a magasan kvalifikált tiszti állomány követelményeinek, a társadalmi igényeknek és az EU-konformitás kívánalmainak.

A nappali tagozatos hallgatókat 1991-től próbaidős pénzügyőrként vették fel, majd az első év sikeres befejezését követően véglegesítették őket. 2002-től már csak az első évet sikeresen befejező hallgatókat vette hivatásos állományba, majd a korábban említett létszámleépítést követően, 2004-től már csak a harmadik évben vették fel a hallgatókat és próbaidősként kerültek ki a főiskoláról, a 2009-es kormányzati létszámstop azonban a hallgatók felvételét is ellehetetlenítette, és ettől az évtől már csak a végzeteket vette hivatásos állományba a VP.⁴³

A VP vezetése a főiskolán folyó szakirányú képzést messzemenően preferálta, és az itt végzetek előmeneteli lehetőségei nagyon kedvezők voltak. Ennek alapvető oka, hogy a testület sokrétű szakmai feladatait lefedő joganyag megfelelő mélységű oktatását kizárólag a főiskolán működő tanszék volt képes biztosítani.

A szakterületi visszajelzések azt mutatják, hogy a végzetek elméleti felkészültségét a fogadó szervek nagyon jónak ítélték és ítélik ma is. A végzetek egy része, szakterülettől függően, meglepő gyors előmeneteli lehetőséghez jutott, rövid időn belül akár vezetői munkakör betöltésére is alkalmas volt. A nappali munkarendű pénzügyőr hallgatók között végzett vizsgálat eredményei pedig arra utalnak, hogy a fiatalok pályaválasztását többségben céltudatos, tervszerű választás jellemzi.⁴⁴

⁴² Derce (2010): i. m. 156; tanszéki nyilvántartás.

⁴³ Budaházi Árpád (szerk.): *40 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2011*. Budapest, RTF, 2011. 68.

⁴⁴ Erdős Ákos: Alkalom vagy tervszerűség? A pénzügyőr tisztjelöltek pályára lépésének rövid vizsgálatáról. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné F. Ágnes (szerk.): *Innováció, elektronizáció, tudás-menedzsment*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 2018.

A 2003–2007 közötti időszak is azt igazolja, hogy egy-egy területet érintő változás mindig hatással van más rendszerekre és működési folyamatokra is. A szervezeti változások kulcskérdése pedig az esetek többségében az, hogy a változó és újjászervezett feladatokhoz hogyan és milyen minőségben tudják biztosítani az emberi erőforrást.⁴⁵ Az említett fordulatokat követően már történtek hasonlóan nagy horderejű változások, mint például a VP és az APEH 2011-es integrációja, a NAV-os életpálya bevezetése, illetve a jelenleg is zajló, új adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony létrejötte. Amennyiben a képzés oldaláról közelítjük meg a változásokat, akkor ki kell emelni a Z generáció megjelenését a felsőoktatásban, a tisztjelölti jogállás és a négyéves alapképzés bevezetését. A legfontosabb feladat tehát a minőségi oktatás fenntartása és a hagyományok őrzése a folyamatosan változó világ elvárásainak megfelelően.

Az azonban ezidáig sohasem volt kérdés, hogy a munkáltatói szervezet is kiemelten fontosnak tartja az NKE-n folyó képzést és kollégái, illetve leendő munkatársai ebben való részvételét, továbbá erőteljesen épít az itt végzett utánpótlásra.

⁴⁵ Magasvári Adrienn: Szervezeti integráció stratégiai szemszögből. In Keresztes Gábor (szerk.): *Tavaszi Szél 2016*. Budapest, DOSZ, 2016. 64.

Irodalomjegyzék

- Állami Számvevőszék: *Jelentés a Vám- és Pénzügyőrség működésének ellenőrzéséről* (2005 április).
 Online: www.asz.hu/storage/files/files/%c3%96sszes%20jelent%c3%a9s/2005/0511j000.pdf?download=true
- Arnold Mihály: *Ma már holnap van*. Budapest, VIVA Média Holding, 2002.
- Balaska Andrea – Kiss Attila (szerk.): *A 140 éves Vám- és Pénzügyőrség emlékalbuma*. Budapest, VIVA Média Holding, 2007.
- Bencs Zoltán – Szomorád Beatrix – Révész Tímea – Vörös Zsuzsanna – Némédi Varga Éva – Kelemen Gyula – Antal János (szerk.): *Vám az Európai Unióban*. Budapest, VPOP Integrációs Hivatal, 2003.
- Budaházi Árpád (szerk.): *40 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2011*. Budapest, RTF, 2011.
- Demény Ádám: Az integrált határigazgatási rendszer és a vámigazgatási fejlesztések kapcsolata Magyarországon. *Hadtudományi Szemle*, 2. (2009), 2. 52–63.
- Derce László: Oktatásigazgatási paradigmák az akkreditációs megmérettetés tükrében. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 151–156.
- Derényi András (szerk.): A Bolognai folyamat célkitűzéseinek magyarországi megvalósítása. Áttekintés. In *Bologna füzetek 5*. Budapest, Tempus, 2010.
- Erdős Ákos: Alkalom vagy tervszerűség? A pénzügyőr tisztjelöltek pályára lépésének rövid vizsgálata. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné F. Ágnes (szerk.): *Innováció, elektronizáció, tudásmenedzsment*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 2018. 115–130.
- Fekete Gy. Attila: Próbaidőseket bocsát el a VPOP. *Népszabadság*, 61. (2003), 235. 5.
- Finszter Géza: A rendőrképzés és a rendészettudomány. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 62–75.
- Fórizs Sándor: Az Erasmus program a Rendőrtiszti Főiskolán. *Magyar Rendészet*, 10. (2010a), 1–2. 135–141.
- Fórizs Sándor: Nemzetközi kapcsolatok, pályázati munka, könyvtár, hallgatói szálló. In Németh Zsolt szerk.: *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010b, 157–177.
- Hrubos Ildikó: Az európai felsőoktatási térség létrehozása mint az Európai Unió felsőoktatás-politikájának központi eleme. *Educatio*, 28. (2019), 1. 75–90. Online: <https://doi.org/10.1556/2063.28.2019.1.6>
- Illés György (szerk.): *30 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2001*. Budapest, RTF, 2001.
- Kovács Gábor: A rendészeti vezető mesterképzés múltja, jelene és fejlődése. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 11. 39–56. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.11.3>
- Kovácsics Iván (szerk.): *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrségről 1867–2000*. Budapest, VIVA Média Holding, 2000.
- Magasvári Adrienn: Szervezeti integráció stratégiai szemszögből. In Keresztes Gábor (szerk.): *Tavaszi Szel 2016*. Budapest, DOSZ, 2016. 60–65.
- Mattusich Márton: Országos Parancsnoki óra a Vám- és Pénzügyőri Iskolán. *Pénzügyőr*, (2003), 6.
- Mózs Elek (szerk.): *Az Európai Unió jövedéki szabályozása*. Szakmai segédlet. Budapest, VPOP, 2002.
- Nagy János: Az átszervezésről, a létszámleépítésről. *Pénzügyőr*, (2003), 10. 11–12.
- Prukner Attila: *A magyar vám- és pénzügyőr szervezetek tevékenysége 1867–2010 között*. PhD-értekezés. Budapest, NKE Hadtudományi Doktori Iskola, 2013. 125.
- Sárkány István: A Budapesti Rendőrtiszti Főiskola a Bologna folyamatban. *Magyar Rendészet*, 7. (2007), 1–2. 15–22.
- Schlág László: Létszámcsökkentés, uniós átszervezés. *Pénzügyőr*, (2003), 11.

- Szabó Andrea: Bolognai folyamat a rendészeti felsőoktatásban. In Zadravec Zsófia (szerk.): *Tavaszi szél 2011*. Konferenciakötet. Pécs, DOSZ, 2011a. 353–362.
- Szabó Andrea: Rendészeti felsőoktatás az Európai Unióban. In Bencsik András – Fülöp Péter (szerk.): *Jogász Doktoranduszok I. Pécsi Találkozója*. Tanulmánykötet. Pécs, PTE ÁJK Doktori Iskola, 2011b. 521–527.
- Szabó Andrea: Egy rendészeti képzésre (felsőoktatásra) irányuló kutatás konklúziói. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok „A változó rendészet aktuális kihívásai” című tudományos konferenciáról. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV*. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2013. 71–78.
- Szabó Andrea: Nemzetközi együttműködési lehetőségek a felsőoktatásban – különös tekintettel a pénzügyőrtisztképzésre. *Magyar Rendészet*, 16. (2016), 4. 91–105.
- Szabó Andrea: Kockázatkezelés mesterfokon, avagy az értékelő-elemző specializáció tapasztalatai. In Boda József – Felkai László – Pátyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017a. 507–523.
- Szabó, Andrea: Objectives of the Bologna Process and their realization in the education of Hungarian Customs officers. *Customs Scientific Journal*, 7. (2017b), 2. 54–60.
- Szabó Andrea: A pénzügyőri képzésektől az adóigazgatási szakirányig. *Belügyi Szemle*, 66. (2018), 11. 71–80. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2018.11.7>
- Szendi Antal: A vámunió. In Koncz István – Szova Ilona (szerk.): *Együtt a biztosabb tudományos karrierért, a jövőtervezésért*. VII. PhD konferencia. Budapest, Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, 2013. 30–35.
- Temesi József: Bologna-folyamat a felsőoktatásban. *Társadalom és Gazdaság*, 25. (2003), 2. 287–327. Online: <https://doi.org/10.1556/TarsGazd.25.2003.2.3>
- Tóth Nikolett (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016.
- Várnay Ernő – Papp Mónika: *Az Európai Unió joga*. Budapest, KJK–KERSZÖV, 2004.
- Virányi Gergely: A Bologna Folyamat és megvalósítása a hazai rendészeti felsőoktatásban. *Határrendészeti Tanulmányok*, 1. (2004), 2. 76–92.
- Virányi Gergely: A rendészeti felsőoktatás modernizációja. In Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Fiatalok felkészítése a rendvédelemre” című tudományos ülésről. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V*. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2006. 39–45.
- Virányi Gergely: Rendőrtiszt Főiskola: Küldetés – képzés – kutatás. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkövet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 214–229.
- Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus, 2019.

Kiadja a Nemzeti Közszerkölátati Egyetem
Ludovika Egyetemi Kiadó.
A kiadásért felel: Koltay András, rektor
Szerkhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.
Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

Felelős szerkesztő: Kilián Zsolt
Olvasószerkesztők: Bujdosó Hajnalka, György László,
Resofszki Ágnes, Szabó Ilse, Szarvas Melinda
Tördelőszerkesztő: Kilián Zsolt
Korrektorok: Bujdosó Hajnalka, György László,
Kalcics Ildikó, Resofszki Ágnes, Szarvas Melinda
Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

ISBN 978-963-531-507-9 (nyomtatott)
ISBN 978-963-531-509-3 (ePDF)
ISBN 978-963-531-508-6 (ePub)

